Nagovor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar na tematski okrogli mizi na visoki ravni št. 5: Soočanje s podnebnimi spremembami in podpora okolju

5. zasedanje Konference Združenih narodov o najmanj razvitih državah
Doha, 7. marec 2023

Velja govorjena beseda!

Spoštovani predsednik vlade, ekscelence,
spoštovani panelisti,
gospe in gospodje,

v veliko čast mi je, da skupaj s predsednikom vlade Tuvaluja, gospodom *Kauseo Natanom*, sopredsedujem tej tematski okrogli mizi na visoki ravni. Zelo dober razlog imam za to, da želim deliti z vami svoje iskrene občutke o svoji udeležbi. V Sloveniji, ki je po površini majhna država, a v Evropi izjemno bogata z biotsko raznovrstnostjo, se še posebej zavedamo negativnih posledic podnebnih sprememb, ki se kažejo v spremenjenih padavinskih in splošnih sezonskih vzorcih ter povzročajo poplave, suše in požare v naravi doslej neslutenih razsežnosti.

Za Slovenijo podnebne spremembe niso le vprašanje človekove varnosti, temveč tudi pomembno vprašanje mednarodne varnosti. Povečujejo namreč obstoječa varnostna tveganja na območjih konfliktov in hkrati ustvarjajo nova žarišča nestabilnosti in nove vire ranljivosti ali to le še povečujejo. To se je pokazalo tudi na nedavni odprti razpravi Varnostnega sveta Združenih narodov o vplivu dviga morske gladine na mednarodni mir in varnost.

Podnebne spremembe ne prizanašajo nobeni državi, na žalost pa najbolj prizadenejo ravno najmanj razvite države – tudi zaradi pomanjkanja solidarnosti na svetu. Tako upam, da bomo na tej okrogli mizi govorili o napakah iz preteklosti, iz katerih se lahko marsikaj naučimo, in se tudi moramo, če se hočemo spopasti s trenutnimi izzivi, najti ovire, ki jih je treba učinkovito premagati, da bi se za najmanj razvite države uresničila vizija, zapisana v akcijskem programu iz Dohe. Bom kar odkrito povedala: pravega napredka ne bo brez učinkovitega in vključujočega sodelovanja slehernega med nami, vseh delov naših družb, tudi tistih, ki so pogosto odrinjeni na rob, ne sedijo za isto mizo, ko se sprejemajo odločitve, ali pa sodelujejo, vendar niso slišani. Ženske in mladi, domorodna ljudstva in različne manjšine prispevajo k družbenemu napredku in blaginji. Ključni so za preprečitev podnebnega zloma.

Šest glavnih področij ukrepanja v akcijskem programu iz Dohe je tesno povezanih med seboj, kar se jasno kaže v tako rekoč vseh razpravah na vseh panelih te konference. Naj ponazorim s temo, ki mi je pri srcu in je povezana z mojimi poklicnimi izkušnjami, to je: moč in dostopnost znanosti in tehnologije.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

Odločilnega pomena je dostopnost vrhunske znanosti in tehnologije, dostopnost inovacij kot orodja za takojšnje ukrepanje v zvezi z nevarnostmi, ki so posledica podnebnih sprememb. Na primer sistemi za zgodnje opozarjanje. Potrebujemo celostno načrtovanje, ki vključuje blaženje in prilagajanje, celostno upravljanje vodnih virov in zmanjšanje nevarnosti nesreč. Poziv generalnega sekretarja Združenih narodov, naj se v naslednjih petih letih pripravi akcijski načrt za zgodnje opozarjanje za vse, je utemeljen, saj 50 odstotkov svetovnega prebivalstva ni zaščitenega s sistemi zgodnjega opozarjanja. To se mora spremeniti, ne bo pa se spremenilo brez pravih orodij – torej najsodobnejše tehnologije. Seveda za zagotovitev pravih orodij potrebujemo ustrezno financiranje. Ustrezno financiranje pa zahteva reformo mednarodnega finančnega sistema, kot ga poznamo.

Tako pozdravljam, da so ideje, kot je pobuda iz Bridgetowna, po svetu deležne večje pozornosti. Kot je glede reforme Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke poudaril visok uradnik: »Ko so ustanavljali svetovne finančne institucije, ni bilo skupnih globalnih izzivov, kot so podnebne spremembe. *Zdaj* se moramo zganiti in ukrepati.«

Ni mi treba poudariti, da na ta »zdaj« čakamo že vse predolgo. Danes bodo na okrogli mizi predstavljene številne odlične zamisli in rešitve, veliko drugih so desetletja obravnavali na številnih multilateralnih forumih. Prenos tehnologij je že vse od sedemdesetih let prejšnjega stoletja redno tema mednarodnih razprav. Na žalost je bila prenova finančnega sistema iz leta 1945 v preteklosti za mnoge prepogosto le želja. Zato danes z zadovoljstvom ugotavljam, da vedno več svetovnih odločevalcev spoznava, da to ni nič drugega kot *realistično* razmišljanje, ki mu zagon dajeta solidarnost in želja po preživetju.

Veselim se plodne razprave.